

18 אפריל 2013
ג' תשס"ג

אגף כלכלה

המחלקה למחקר כלכלי

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אפריל - יוני 2013 עיקרי הממצאים

הניתוח הראשוני מקיף 141 חברות תעשייתיות שהשיבו לסקר מאמצע מרץ ועד אמצע אפריל 2013

ברבע הראשון של 2013:

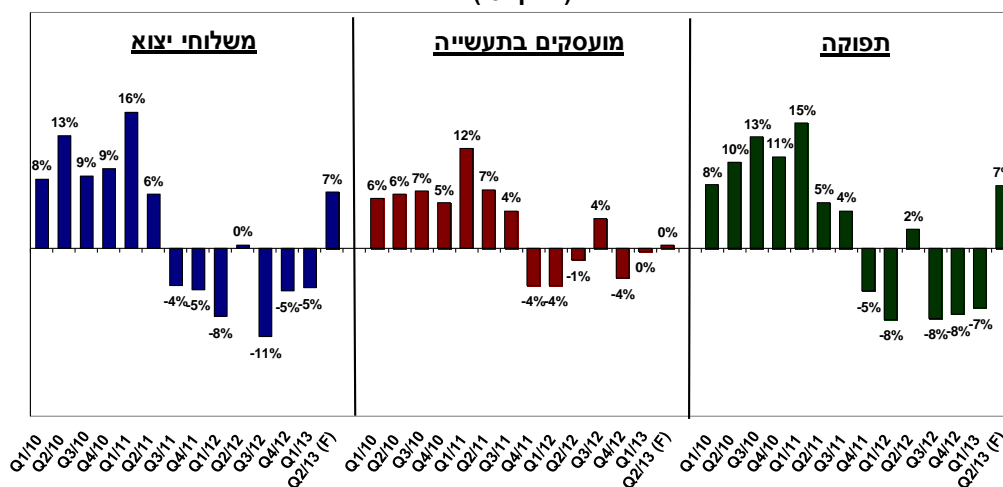
- נמשכה הירידה בתפוקת התעשייה.
- נרשם קיפאון במצבת העובדים.
- התמתנה הנסיגה במכירות המקומיות.
- חלה נסיגה נוספת במשלוחי היצוא.
- התמתן קצב גידול השקעות התעשייה בנכסים קבועים.
- נסיגה נוספת נרשמה בתפוקתן של חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

תחזיות התעשיינים לרבע השני של 2013:

- גידול מחדש בתפוקת התעשייה.
- קיפאון במצבת העובדים.
- גידול זעום במכירות התעשייה לשוק המקומי.
- גידול ממשי במשלוחי היצוא.
- גידול מתון נוסף בהשקעות התעשייה.
- התרחבות ניכרת בפעילות חברות התעשייה הרב-לאומיות בחו"ל.

ממצאים ראשוניים מסקר הציפיות בתעשייה לרבע השני של 2013

(מאזן נטו)

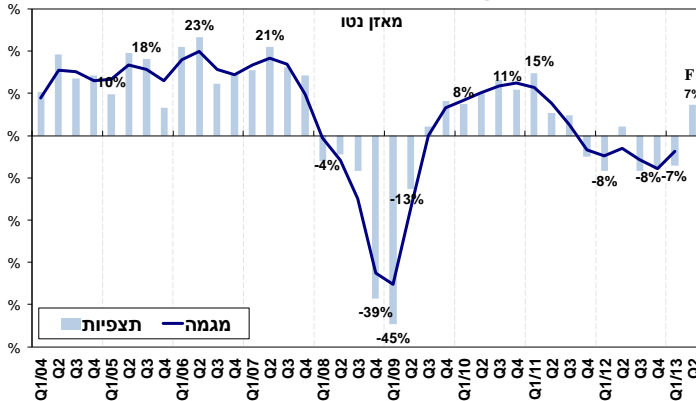

מאזן נטו = אחוז המדווחים עלייה מינוס אחוז המדווחים ירידה, מותאם לעוצמת השינוי המדווחת

סקר ציפיות בתעשייה לחודשים אפריל – יוני 2013

תפוקת התעשייה

תפוקת התעשייה, 2004 - 2013

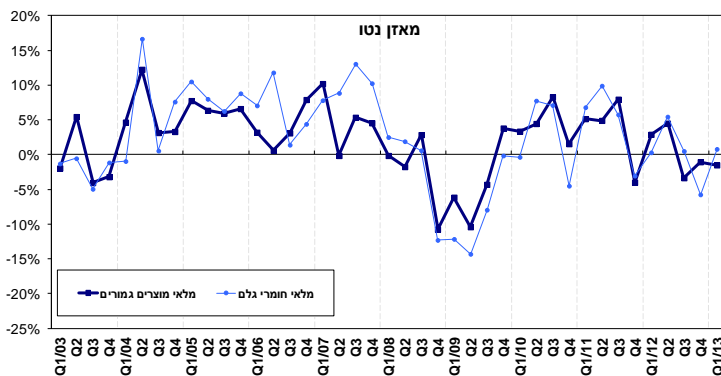

ברבע הראשון של 2013 נמשכה הירידה בתפוקת התעשייה: 36%
מהתעשיינים דיווחו על נסיגה בתפוקתם, אל מול 25.5% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו¹ שלילי של 7%, לאחר מאזן שלילי ממוצע של 8% ברבעון, בשני הסקרים הקודמים.

נציין, כי הנסיגה שנרשמה בתפוקת התעשייה בתחילת 2013, הקיפה את מרבית ענפי התעשייה, ובלטה במיוחד בענפי הטקסטיל וההלבשה, הנייר ודפוס והכרייה ומוצרי הבנייה.

הנסיגה בתפוקת ברבע הראשון של השנה לוותה בנסיגה נוספת בניצולת הציוד בתעשייה: מאזן נטו שלילי של 6% נרשם בתקופה הנסקרת, לאחר מאזן שלילי חד של 10% ברבע האחרון של 2012.

מלאי המוצרים הגמורים וחומרי גלם בתעשייה
2003 - 2013

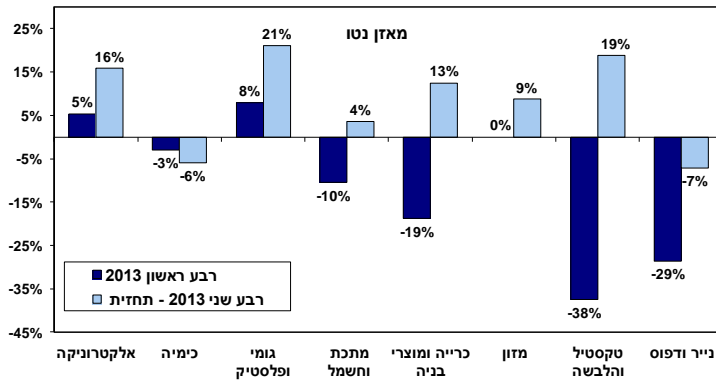
במקביל, דיווחו התעשיינים על ירידה נוספת במלאי המוצרים הגמורים ברבע הראשון של 2013: מאזן נטו שלילי של 1.5%, לאחר מאזן נטו שלילי דומה ברבע האחרון אשתקד.

מנגד, גידול זעום נרשם במלאי חומרי הגלם: מאזן נטו חיובי של 1%, לאחר מאזן נטו שלילי חד של 6% ברבע האחרון של 2012.

לרבע השני של 2013 צופים התעשיינים גידול מחודש בתפוקתם, לאחר שלושה רבעונים רצופים של נסיגה חדה: ציפיות התעשיינים מצביעות על מאזן נטו חיובי של 7%, כאשר 34% צופים עלייה בתפוקתם ו-20% צופים ירידה. נציין, כי זה שנה וחצי לא נצפה וכשנתיים לא דווח בפועל גידול כה מהיר בתפוקת המפעלים, כמו זה בצפוי לרבע השני של השנה.

¹ מאזן נטו = שיעור המדווחים על עלייה פחות שיעור המדווחים על ירידה, משוקלל בהתאם לעוצמת השינוי.

תוצר התעשייה - פירוט ענפי

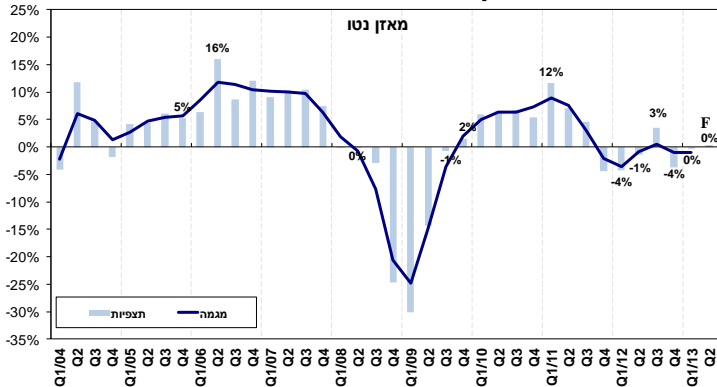

הגידול המחודש הצפוי בתפוקת התעשייה ברבע השני של 2013, משקף צפי למעבר מנסיגה לצמיחה בענפי הטקסטיל והלבשה², הכרייה ומוצרי הבנייה² והמתכת וחשמל, לצד גידול מחודש בתפוקת ענף המזון. במקביל, האצה צפויה בקצב הגידול בתפוקת ענפי הגומי והפולסטיק והאלקטרוניקה.

מנגד, נסיגה נוספת צפויה בתפוקת ענפי הנייר ודפוס² והכימיה.

מועסקים בתעשייה

מועסקים בתעשייה, 2013 - 2004

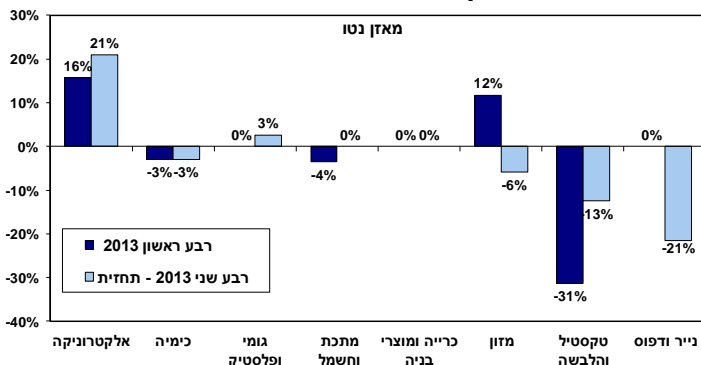

ברבע הראשון של 2013 נרשמה יציבות במצבת העובדים בתעשייה: 26% מהתעשיינים דיווחו על עלייה במצבת העובדים, כולם גידול קל בלבד, אל מול 24% שדיווחו על פיטורי עובדים. כך, התקבל מאזן נטו אפס, לאחר מאזן נטו שלילי של 4% ברבע האחרון אשתקד.

על אף שכבר שני רבעונים רצופים לא נרשמה קליטת עובדים לתעשייה, נמשך הקושי בגיוס עובדים **מקצועיים לתעשייה**, תוך התמתנות קלה בקושי: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי ירד בתחילת השנה ל- 76%, זאת לאחר שעמד על 78% ברבע האחרון אשתקד. קשיים בולטים במיוחד דווחו על-ידי תעשייני הגומי והפלסטיק, הכרייה ומוצרי הבנייה והטקסטיל והלבשה.

להערכת התעשיינים, **הקיפאון במצבת העובדים בתעשייה יימשך גם ברבע השני של 2013:** 20% מהתעשיינים צופים גידול במצבת העובדים, כולם גידול קל, לעומת 17% הצופים ירידה. כך, צפוי מאזן נטו אפס ברבע השני של השנה.

מועסקים בתעשייה - פירוט ענפי

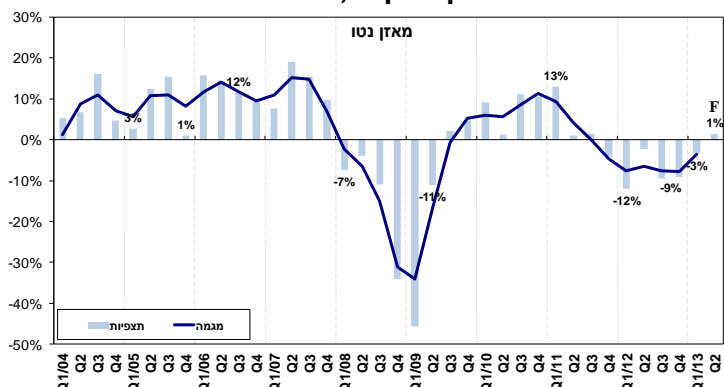
הקיפאון הצפוי במצבת העובדים בתעשייה ברבע השני של 2013 משקף צפי לפיטורי עובדים בקצב מהיר בענפי הנייר ודפוס² והטקסטיל והלבשה², לצד ירידה במצבת העובדים בענפי המזון והכימיה.

ירידות אלו צפויות להתקזז הודות לקליטת עובדים מהירה בענף האלקטרוניקה, לצד גידול מתון במצבת עובדי ענף הגומי והפלסטיק. קיפאון צפוי במספר המועסקים בענפי המתכת והחשמל, הכרייה ומוצרי הבנייה.

² בשל מיעוט המשיבים לסקר בענף יש להיזהר מלהסיק מסקנות על פי ממצאים אלו בלבד על כיווני ההתפתחות של הענף בכללותו.

מכירות לשוק המקומי

מכירות לשוק המקומי, 2013 - 2004

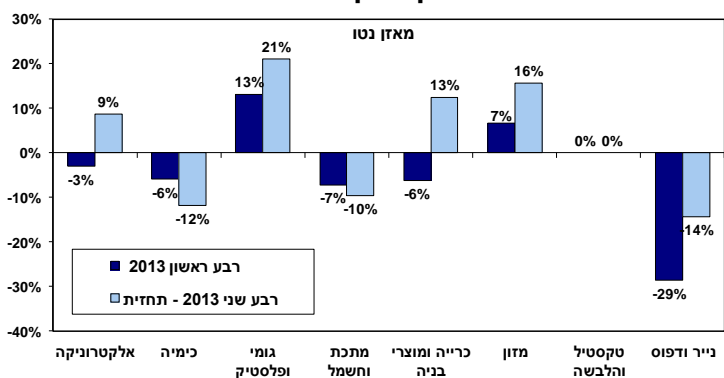

ברבע הראשון של 2013 התמתנה הנסיגה במכירות התעשייה לשוק המקומי: 34% מהתעשיינים רשמו ירידה במכירותיהם, לעומת 27% בלבד שדיווחו על עלייה. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 3%, לאחר מאזן נטו שלילי ממוצע של 9% בשני הסקרים הקודמים.

לרבע השני של 2013 צופים התעשיינים גידול זעום במכירות התעשייה לשוק המקומי: הציפיות משקפות מאזן נטו חיובי של 1%, כאשר 32% צופים גידול במכירות המקומיות, מרביתם גידול קל, , אל מול 27% הצופים ירידה במכירות. על אף שמדובר בגידול מתון בלבד, נציין כי זה שישה רבעונים ברציפות לא נרשם גידול בפועל, ו/או צפי לגידול במכירות התעשייה לשוק המקומי.

אינדיקציות נוספות לחודשים הבאים מצביעות אף הן על התאוששות צפויה במכירות המקומיות: התעשיינים מדווחים על התמתנות הירידה בהזמנות לשוק המקומי בתחילת 2013 (מאזן שלילי של 3%, לאחר מאזן שלילי חד של 10% בסוף 2012), ולרבע השני של 2013, צופים התעשיינים גידול: מאזן נטו חיובי של 3%, לאחר 7 רבעונים רצופים של נסיגה בהזמנות.

מכירות לשוק המקומי - פירוט ענפי

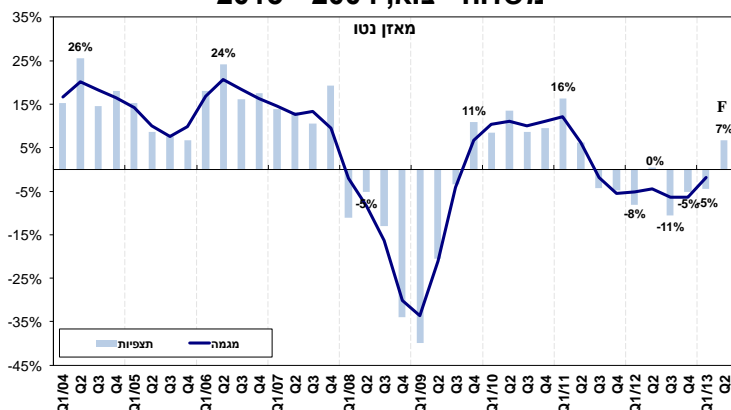

הגידול המתון במכירות המקומיות ברבע השני של השנה, משקף צפי לגידול במכירות ענפי הגומי והפלסטיק, המזון, הכרייה ומוצרי הבנייה² והאלקטרוניקה.

עליות אלו, צפויות להתקזז כמעט במלואן בשל נסיגה במכירות המקומיות בענפי הנייר ודפוס², הכימיה והמתכת וחשמל, בעוד קיפאון צפוי בענף הטקסטיל והלבשה².

משלוחי יצוא

משלוחי יצוא, 2013 - 2004

ברבע הראשון של 2013 חלה נסיגה נוספת במשלוחי היצוא: 34% מהיצואנים דיווחו על צמצום משלוחי היצוא, אל מול 30% שדיווחו על גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 4.5%, לאחר מאזן נטו שלילי דומה ברבע האחרון של 2012.

במקביל, העמיקה בתחילת השנה השחיקה ברווחיות היצוא: 48% מהיצואנים דיווחו על ירידה ברווחיות, אל מול 4% בלבד שרשמו שיפור. כך, נרשם ברווחיות מאזן נטו שלילי של 27% - הנמוך ביותר זה שנה וחצי. העמקת השחיקה ברווחיות מתיישבת עם התיסוף שחל במהלך הרבע הראשון של השנה בשערו של השקל ביחס לדולר, אשר פעל להגברת השחיקה ברווחיות היצוא.

בנוסף, ברבע הראשון של 2013 העמיקה הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח: מאזן נטו שלילי של 13% נרשם ברבע הראשון של השנה, לאחר מאזן שלילי חד, של 10%, ברבע האחרון אשתקד. הדבר ממשיך לשקף את קשיי היצואנים בהתמודדות מול התחרות הקשה בשוקי העולם, אשר מאלצת אותם להמשיך ולהוריד מחירים במונחי מט"ח.

בראש רשימת הגורמים הבולמים את צמיחת היצוא, דורגו הפעם שני גורמים: גורם הזמנות היצוא עם ציון ממוצע³ של 3.6, וגורם קשיי החדירה והשיווק לשווקים חדשים (3.5). במקום השני דירגו היצואנים את גורמי המחירים הבינלאומיים ורווחיות היצוא (ציון ממוצע של 3.4, ו-3.3 בהתאמה), ובמקום השלישי דירגו היצואנים את גורם קשיי השיווק בשווקים קיימים, עם ציון ממוצע של 3.1. נציין, כי היות המחירים הבינלאומיים גורם משמעותי הבולם את צמיחת היצוא מתיישבת עם הירידה במחירי היצוא מסוף 2011.

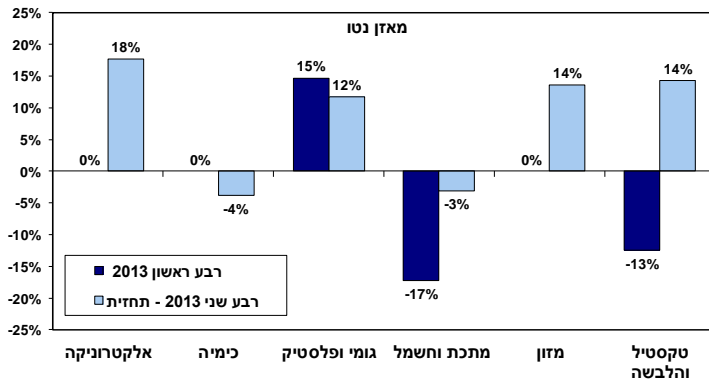
מנגד, לרבע השני של 2013 צופים היצואנים גידול ממשי במשלוחי היצוא: צפוי מאזן נטו חיובי של 7%, כאשר 38% מהיצואנים צופים גידול, אל מול 24% בלבד שצופים ירידה. נדגיש, כי גידול כה ניכר לא נצפה או דווח בפועל זה שבעה רבעונים ברציפות.

הצפי להתרחבות במשלוחי היצוא התעשייתי, נתמך על ידי אינדיקציות נוספות לעתיד: היצואנים בסקר, אשר דיווחו על ירידה בהזמנות ליצוא ברבע הראשון של 2013 (מאזן נטו שלילי של 9%), צופים גידול ברבע השני של 2013, לאחר 7 רבעונים רצופים של ירידה בהזמנות בפועל: מאזן נטו חיובי של 3% צפוי בהזמנות ליצוא.

עם זאת, ברבע השני של 2013 תימשך, להערכת היצואנים, הירידה במחירי היצוא במונחי מט"ח, תוך התמתנות בעוצמת הירידה (צפוי מאזן נטו שלילי של 9%).

³ בסולם של 1 עד 5, כאשר 5= הגורם המגביל ביותר.

יצוא תעשייתי - פירוט ענפי

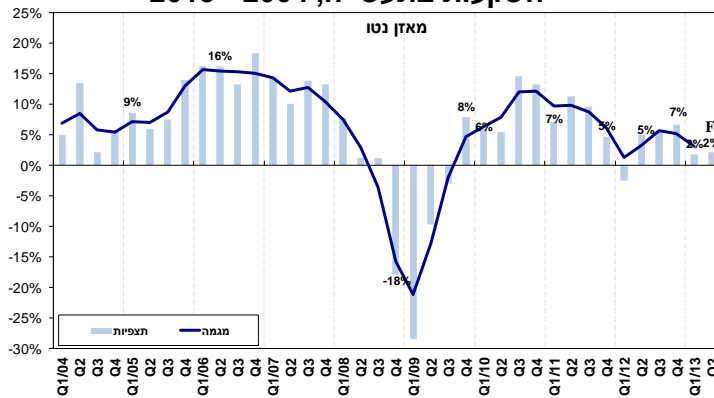

הגידול הצפוי ביצוא הרבע השני של 2013 משקף צפי לגידול חד במרבית הענפים המייצאים: גידול מהיר צפוי ביצוא ענפי האלקטרוניקה, הטקסטיל והלבשה, המזון והגומי והפולסטיק.

מנגד, צפויה ירידה מתונה ביצוא ענפי הכימיה והמתכת וחשמל.

השקעות בתעשייה

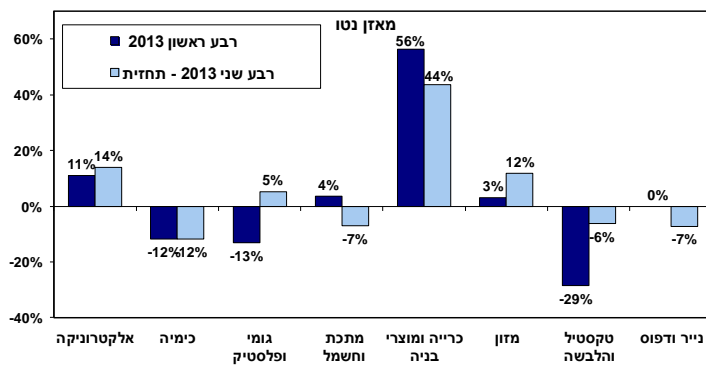
השקעות בתעשייה, 2013 - 2004

בהתאם לציפיות, ברבע הראשון של 2013 חלה האטה בקצב גידול השקעות התעשייה: 23% רשמו גידול בהשקעותיהם אל מול 17% שרשמו ירידה. כך, נתקבל מאזן נטו חיובי של 2%, לאחר מאזן נטו חיובי של 7% ברבע האחרון אשתקד.

לרבע השני של 2013 צופים התעשיינים גידול מתון נוסף בהשקעות התעשייה בנכסים קבועים: צפוי מאזן נטו חיובי של 2%, כאשר 21% מהתעשיינים בסקר צופים גידול בהשקעות, אל מול 14% הצופים ירידה.

השקעות בתעשייה - פירוט ענפי

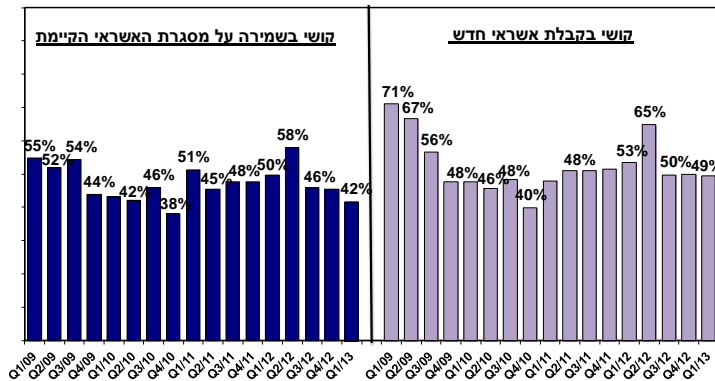

הגידול המתון הצפוי לרבע השני של השנה בהשקעות התעשייה, משקף צפי לגידול דרמטי בהשקעות ענף הכרייה ומוצרי הבנייה², אשר מושפע ככל הנראה מהתקדמות ההשקעה בבניית עיר הבה"דים שבדרום. במקביל, צפוי גידול בהשקעות ענפי האלקטרוניקה, המזון והגומי ופולסטיק. עליות אלו צפויות להתקזז כמעט במלואן בשל ירידה בהשקעות ענפי הכימיה, הנייר ודפוס, המתכת והחשמל והטקסטיל והלבשה.

במקביל, ממשיכים התעשיינים לדווח על גידול בהוצאות המימון הריאליות, תוך האצה בקצב הגידול: ברבע הראשון של 2013 נרשם מאזן נטו חיובי של 8.5% בהוצאות המימון (22% דיווחו על עלייה בהוצאות, למול 10% שדיווחו על ירידה), לאחר מאזן חיובי של 5% ברבע האחרון אשתקד.

לרבע השני של 2013 צופים התעשיינים גידול נוסף בהוצאות המימון הריאליות, תוך התמתנות בקצב הגידול: צפי למאזן נטו חיובי של 5.5%, כאשר 16% צופים עלייה בהוצאות ו-6% צופים ירידה.

סקר ציפיות - אינדיקציות למצוקת אשראי

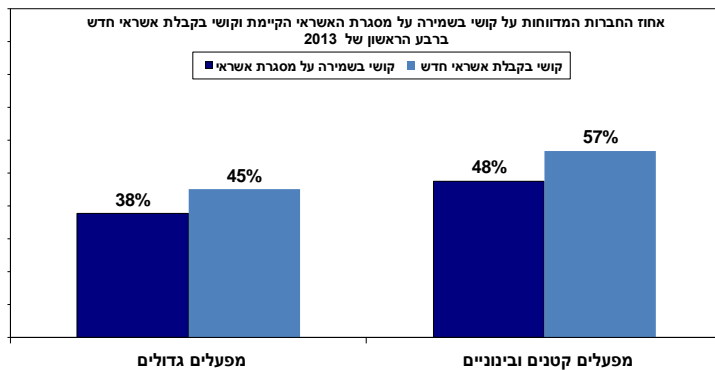

בנוסף, נרשמה התמתנות קלה בדיווחי התעשיינים על קשיי האשראי ברבע הראשון של 2013: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת ירד בתקופה הנסקרת ל-42%, זאת לעומת 46% בשני הסקרים הקודמים, ורמת שיא של 58% ברבע השני אשתקד.

כמו כן, 49% מהתעשיינים שנזקקו לאשראי חדש, נתקלו בקושי בקבלתו, בדומה לשיעור המדווחים כך בשני הסקרים הקודמים (50%), ולעומת 65% שדיווחו כך ברבע השני אשתקד.

נציין, כי למרות ההקלה המסתמנת ברמת הקושי, עדיין מצביעים דיווחי התעשיינים על קשיי אשראי בלתי מבוטלים איתם מתמודדים התעשיינים. עיקר ההתמתנות בקשיי האשראי נגזרה מהמפעלים הגדולים: שיעור המפעלים הגדולים המדווחים על קושי בקבלת אשראי חדש ירד בסקר הנוכחי ל-38% (לעומת 43% בסקר הקודם), ושיעור המדווחים על קושי בשמירה על מסגרת האשראי ירד ל-45% (לעומת 47% בסקר הקודם). נציין, כי מאז הרבע האחרון של 2010 לא נרשם שיעור מדווחים כה נמוך במגזר המפעלים הגדולים.

קשיי אשראי במפעלים הקטנים והבינוניים מול המפעלים הגדולים

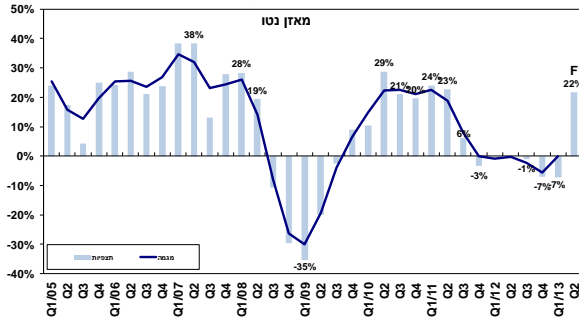

קשיי האשראי ממשיכים לבלוט בקרב המפעלים הקטנים והבינוניים⁴, שלמעלה ממחציתם מדווחים על קשיים: 57% מהמפעלים הקטנים והבינוניים שנזקקו לאשראי חדש נתקלו ברבע הראשון של 2013 בקושי בקבלתו, לעומת 56% שדיווחו כך בסקר הקודם.

במקביל, דיווחו כמחצית (48%) מהמפעלים הקטנים והבינוניים כי נתקלו בקושי בשמירה על מסגרת האשראי הקיימת, זאת בדומה ל-50% שדיווחו כך בסקר הקודם.

הפעילות הרב לאומית⁵

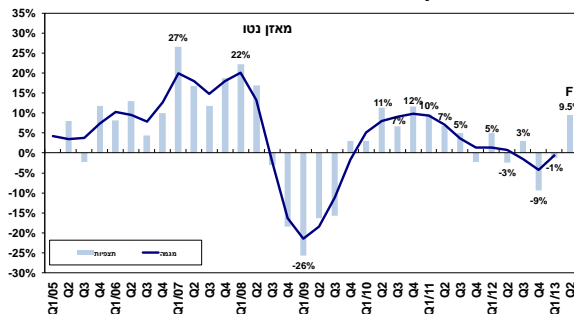
ייצור תעשייתי בחו"ל, 2013 - 2005

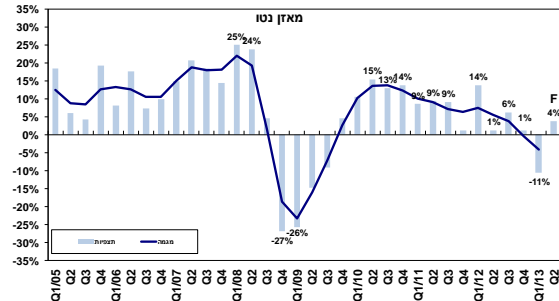
ברבע הראשון של 2013 נמשכה הנסיגה בתפוקת המפעלים בחו"ל: 31% מהמפעלים דיווחו על ירידה בתפוקתם, אל מול 24% שרשמו גידול. כך, נרשם מאזן נטו שלילי של 7%, לאחר מאזן נטו דומה ברבע האחרון של 2012.

במקביל, חלה נסיגה חדה בהשקעות במפעלים בחו"ל, לצד ירידה מתונה ביותר במצבת העובדים בחו"ל.

מועסקים בתעשייה בחו"ל, 2013 - 2005

השקעות בתעשייה בחו"ל, 2013 - 2005

לרבע השני של 2013 צופות חברות התעשייה הרב-לאומיות גידול חד ביותר בתפוקתן בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 22%, צפוי לרבע השני של השנה, כאשר 43% מהחברות צופות גידול בתפוקתן, לעומת 2% בלבד הצופות ירידה. גידול כה מהיר בתפוקת המפעלים בחו"ל לא נצפה או דווח בפועל זה קרוב לשנתיים ע"י החברות בסקר זה.

במקביל, צפוי גידול מהיר ביותר במצבת העובדים בחו"ל: מאזן חיובי של 9.5% צפוי לרבע השני של 2013, לאחר מאזן שלילי מתון ביותר, של 1%, ברבע הראשון של השנה. גידול כה מהיר בתעסוקה במפעלים בחו"ל לא נצפה או דווח בפועל קרוב לשנתיים ע"י החברות בסקר זה.

כמו כן, צפוי גידול מחדש בהשקעות המפעלים בחו"ל: מאזן נטו חיובי של 4% צפוי לרבע השני של השנה, לאחר מאזן נטו שלילי חד של 11% ברבע הראשון של 2013.

בדבר הסברים והבהרות ניתן לפנות לצוות מחלקת המחקר הכלכלי:

דפנה אבירם-ניצן, מנהלת מחלקת המחקר הכלכלי

נועה פוקס, כלכלנית המחלקה

טלפון: 03-5198806

⁵ על פעילות יצרנית בחו"ל דיווחו 42 חברות מתוך 141 (30% מהמדגם). מהן 11 מענף הגומי והפלסטיק, 10 מענף המתכת והחשמל, 6 מהאלקטרוניקה, 5 מהכימיה, 4 מענף המזון, 3 מהטקסטיל וההלבשה, 2 מהנייר והדפוס ו-1 מענף הכרייה ומוצרי הבנייה.